

Utbildnings- och kulturförvaltningen
Sekreterare

Skolans tillsynsansvar

Riktlinjer

Ett häfte med praktisk information
för medarbetare vid Markaryds kommuns skolor

Antaget av utbildnings- och kulturnämnden 2015-06-17, § 62

Innehållsförteckning

Skolans tillsynsansvar.....	3
Barns skadeståndsansvar	3
Vårdnadshavarens ansvar	3
Skolans ansvar.....	4
Kommunens ansvar	4
Gymnasieskolans ansvar	4
Fritidshemmets ansvar	4
Tillräcklig tillsyn	4
Information till personal.....	5
Information till vårdnadshavare vid aktiviteter utöver ordinarie verksamhet	5
Information till elever vid uteaktiviteter	5
Transporter	5
Tillsyn vid övernattnig (i egna lokaler eller andra anläggningar)	6
Tillsynsansvar vid arrangemang/aktiviteter anordnade på fritid.....	6
Hjälm och flytväst.....	6
Bad.....	6
Utrustning.....	6
Vid olycksfall.....	7
Vid skadegörelse	7
Olycksfall och försäkringsfrågor	7
Tjänstereseförsäkring	8
Försäkring vid privata arrangemang.....	8
Vid kränkande behandling	8
Skyldighet att anmäla sin oro	8
Blankett för riskbedömning och handlingsplan Bilaga 1	9
Checklista för mindre aktiviteter utanför enheten Bilaga 2	10
Checklista för aktiviteter utanför enheten Bilaga 3	11
Tillstånd från förälder Bilaga 4	13
Försäkran vid användande av bil Bilaga 5	14

Skolans tillsynsansvar

Med tillsynsansvar menas ansvar för elev eller ungdom.

Syftet är att skolan ska förebygga så att eleven inte skadas på grund av olycka, och heller inte utsätter sig själv eller andra för skada.

Tillsynsansvar förutsätter att personal rent fysiskt finns i närheten – inom syn och hörhåll – så att man kan ingripa och försöka avvärja en oönskad händelse.

Tillsynsansvaret är kopplat till barnens/ungdomarnas ålder och avtar med stigande ålder. Tillsynsansvar gäller för barn och ungdom upp till 18 års ålder.

Rektor för skolan har det övergripande ansvaret och ska se till att personal vet vad som gäller i ansvarsfrågor.

Riskanalys ska göras inför varje aktivitet utöver den ordinarie verksamheten, se bilaga 1.

Dokumentation sker på enheten.

Barns skadeståndsansvar

Den grundläggande regeln i skadeståndslagen - den, som uppsåtligen eller av vårdslöshet, vållat person- och sakskada ska ersätta skadan - gäller även när barn vållar skada.

För barn finns dock en särskild begränsningsregel. Skälig hänsyn tas till ålder och utveckling, vad som har hänt gällande ansvarsförsäkring och övriga omständigheter. Skadeståndsansvaret ökar successivt med stigande ålder.

Vid ren olyckshändelse finns i normalfallet inte någon skadeståndsskyldighet. Genom en skärpning i skadeståndslagen, den 1 september 2010, svarar förälder som har vårdnaden om ett barn för person- och sakskada som barnet vållat genom kränkning. Ansvaret förutsätter inte att föräldern varit vårdslös.

Vårdnadshavarens ansvar

Förutom det som normalt följer av ett skadeståndsansvar för sina barn har vårdnadshavaren ansvarar för den tid som barnet/ungdomen inte är i skolan.

Det gäller då bl.a. följande tillfällen:

- Färd till och från skolan.
- Lek på skolans område, utanför den schemalagda tiden.
- Under familjekvällar i skolans verksamhet ansvarar personalen för
- aktiviteterna och vårdnadshavarna för sina barn.

Är elevgrupp och personal inbjudna till vårdnadshavare under skoltid, tar personalen ansvar för alla elever utom vårdnadshavarens eget barn. Den inbjudande familjen ansvarar för sin egendom och eventuell skada på denna.

Föräldraansvaret innebär också att lämna nödvändig information till skolan om barns behov (medicin, om barnet inte får bada eller liknande).

Skolans ansvar

Skolan ansvarar för elevens tillsyn under hela skoldagen. Ansvaret för eleven börjar 10 min. före dagens första lektion och upphör 10 min. efter skoldagens slut.

Varje skola ska upprätta tydliga och välkända ordningsregler.

För skolskjuts elever börjar ansvaret när elevens skolskjuts kommer till skolan och slutar när skolskjutsen avgår från skolan. (Se kommunens skolskjutshandledning) Under färden är det buss-/taxibolaget och föraren som ansvarar för gällande trafikbestämmelser.

Om kamrat-/er till skolskjutsberättigad elev medföljer i särskilt anordnad skolskjuts gäller samma ansvarsfrågor som om eleven är skjutsberättigad. Nämnden har antagit en policy för medföljande kamrat i skolskjuts. (Se kommunens skolskjutshandledning)

Skolan ska skyndsamt kontakta vårdnadshavare vid oanmäld frånvaro.

Kommunens ansvar

Kommunen har ansvar för att lekredskap och liknande är i sådant skick att barn/elever inte kan skada sig. Är utrustningen skadad ska den vara tydligt avspärrad och skyltad. Den som trots detta använder utrustningen gör detta på egen risk och under eget ansvar. Ett ansvar ligger också hos skolledningen att lokaler, utrustning och material inte uppvisar brister som kan leda till olyckshändelser eller personskador på annat sätt.

Gymnasieskolans ansvar

Tillsynsansvar gäller för barn och ungdom upp till 18 års ålder. För elever som, i ett led i utbildningen, utför någon sorts arbete svarar dock kommunen i vissa fall för skador orsakade oavsett ålder (se www.Markaryd.se Olycksfallsförsäkring).

Fritidshemmets ansvar

På fritidshemmet har personalen ansvar för barnen från att de kommer till lokalerna tills dess att de går hem. Detsamma gäller vid aktivitet på annan plats än i egna lokaler. Vid ankomst och hemgång ska personalen kontaktas av vårdnadshavaren, om inget annat är överenskommet. Vårdnadshavaren ska godkänna att barnet får lämna fritidshemmet under schemalagd tid för besök hos kamrat eller liknande.

Tillräcklig tillsyn

Vid all verksamhet, såväl inne på enheten som utanför, ska det finnas tillräckligt många vuxna för att säkerställa tillsynen. Beroende på plats, aktivitet, åldersgrupp och mognad kan antalet vuxna variera. Om vårdnadshavare är med på någon aktivitet varken kan eller får hen ta över personalens ansvar under schemalagd tid. Inte heller får äldre elev uppmanas svara för uppsikten över yngre elev.

Information till personal

Information gällande "Skolans tillsynsansvar" ska ges till all befintlig personal och succesivt till nyanställda vid anställningsintroduktion, samt till vikarier och praktikanter.

Information till vårdnadshavare vid aktiviteter utöver ordinarie verksamhet

Informera skriftligen vårdnadshavare i god tid om aktivitet, plats, färd sätt, klädsel, särskild utrustning och eventuella restriktioner m.m.

Begär eventuella tillstånd och information om elevers individuella behov och begränsningar ex specialkost/allergier och vårdnadshavares kontaktuppgifter.

Se bilaga 2.

Information till elever vid uteaktiviteter

Ansvarig för aktiviteten ska gå igenom gällande regler och anvisningar samt anslag och skyltar inför en aktivitet. Kontrollera också att eleverna förstått.

Vilket innebär att en aktivitet inte får genomföras om kraven enligt reglerna inte kan uppfyllas.

Alla arrangemang i skolans regi räknas som schemalagd tid och skolans regel-system gäller.

Transporter

Kommunen har ansvar för färd till och från aktivitet utanför enheten endast vid gemensam och av enheten organiserad transport oavsett på vilket sätt den genomförs.

Eleverna hämtas och lämnas vid skolenheten om inget annat tydligt överenskommit med vårdnadshavare.

När elev åker med förälder direkt till eller från aktivitet eller tar sig dit på egen hand är det på förälders ansvar. Ska eleven ta sig till eller från aktivitet på egen hand krävs medgivande från förälder. Se bilaga 4.

Transport med personalens/föräldrars fordon

När skjutsning av elever sker i privata fordon är föraren ansvarig.

Inträffar en olycka gäller fordonets trafikförsäkring.

Skolan står inte för några kostnader så som t ex självrisk eller förlorad bonus på fordonet om något händer.

Tillstånd av föräldrarna ska alltid inhämtas skriftligt. Se Bilaga 4

Lista med vilka barn som åker med vem ska finnas.

Cykel - gemensamt

Hänsyn tas till cykelfärdighet och trafikkunskap.

Cykel – på egen hand

Hänsyn tas till cykelfärdighet och trafikkunskap.

Missad skolskjuts

Det händer att elever blir "frånåka" av skolskjuts. Ibland förekommer att lärare/annan personal och/eller annan förälder skjutsar barnet/eleven hem till

bostaden. Om detta sker ligger ansvaret för eleverna fortfarande på skolan, och skolan har att säkerställa att transporter sker på ett säkert sätt. Sker skjutsen med ett privat fordon och en olycka händer gäller det fordonets trafikförsäkring.

Tillsyn vid övernattnig (i egna lokaler eller andra anläggningar)

Ska elever på enheten eller andra som inte tillhör enheten övernatta i lokalerna i anslutning till någon aktivitet gäller följande:

- Kontakta räddningstjänsten i god tid. Informerar om antalet övernattande, lokaler som används samt tänkta aktiviteter.
- Kontakta och informera bevakningsföretaget som anlitas.
- Kontrollera brandsläckningsutrustning – var finns den och hur används den?
- Gå vid ankomsten igenom brandskyddsföreskrifter och utrymningsplan för såväl elever som vuxna.
- Genomför en övningsutrymning.

Tillsynsansvar vid arrangemang/aktiviteter anordnade på fritid

Om elever själva, med eller utan hjälp av vårdnadshavare/andra vuxna på fritid ordnar en klassfest och bjuder in lärare/personal att vara med som gäster så har lärarna/personalen inget tillsynsansvar. Det hela handlar om en privat arrangerad fest utanför skoltid.

Tillsynsansvaret i den meningen att någon vuxen har ansvar för att se till att festen inte går överstyr ligger på någon vårdnadshavare eller annan vuxen.

Hjälm och flytväst

Hjälm används vid cykling, pulkaåkning, isaktiviteter, utförsåkning på skidor, inlinesåkning, skateboardåkning eller liknande.

Vid aktiviteter där det krävs att barn/elever bär hjälm uppmanas medföljande vuxna att göra detsamma.

När så anses rimligt bör flytväst användas vid aktiviteter i och vid vatten.

Bad

Vid all badverksamhet ska det finnas tillräckligt många vuxna för att säkerställa tillsynen.

Medföljande vuxna ska vara simkunniga.

Minst en vuxen ska också vara livräddningskunnig om det inte finns badpersonal på plats.

Beroende på plats, aktivitet, åldersgrupp och mognad kan antalet vuxna variera.

Endast välkända badplatser ska användas och anslag och skyltar gås igenom vid badtillfället.

De vuxna uppehåller sig i anslutning till de badande för att snabbt kunna ingripa med livräddande insatser vid behov.

Fritt badande vid utomhusbad får inte förekomma.

Vid avbrott i badet för t ex förtäring gör alla detta samtidigt.

Utrustning

Vid aktiviteter på annan plats är det lämpligt att åtminstone yngre elever i sin utrustning har en lapp med namn, enhetens namn och telefonnummer, hemadress och hemtelefonnummer.

I övrig medtas/används:

- mobiltelefon och listor med kontaktuppgifter till vårdnadshavare
- förbandslåda (utöver förbandsartiklar rekommenderas skyddshandskar och mask för mun-mot-munmetoden)
- neonreflexvästar

Olyckor och tillbud

Olycka definieras i det här sammanhanget som en skadehändelse som innebär att personalen bedömer eleven behöver lämna skolan och att vårdnadshavaren behöver ta över ansvaret. Skadehändelser som innebär att barn bara behöver en stunds vila eller tröst och därefter kan fortsätta att delta i verksamheten omfattas inte. Personalen behöver inte göra en bedömning av om barnet behöver uppsöka vård annat än i akut nödsituation. Det är vårdnadshavarens ansvar att se till att eleven tas om hand på bästa sätt efter att det lämnat skolan.

Ett tillbud innebär, en risk för olycka. Risken ska vara konkret och påtaglig. Vid ett tillbud är inslaget av subjektiv bedömning större än vid en olycka, men ett tillbud bör innebära att personal reagerar och konstaterar att det inträffade kunde ha medfört att ett en elev hade skadats.

Vid olycksfall

Samtliga enheter ska ha en krisplan.

Planera möjligheterna till att få hjälp vid ett olycksfall dels i förväg, dels på plats; Ex Finns vårdcentral i närheten? Finns tillgång till bil för transport till vårdcentral/sjukhus? Finns telefon i händelse att sändnings- och mottagnings-förhållanden för mobiltelefon är dåliga?

Uttalande till massmedia ska ske enligt direktiv i krisplanen: [Psykosocial krisberedskap](#) Förvaltningschef eller av denne utsedd person är informationsansvarig för ukf och ansvarar i första hand för informationen till press och allmänhet.

Vid frågor från pressen hänvisas till förvaltningschefen som i sin tur beslutar om vem som ska svara på frågorna.

Vid skadegörelse

Det finns en lokalt antagen policy – [Elevs skadegörelse](#) - som reglerar ersättning vid skadegörelse i kommunens skolor. I skolans roll som fostrare är det viktigt att en elev som vållar skada själv får ta ansvar för detta. Skadeståndslagen innebär att det är förälder som har vårdnaden om ett barn, som också svarar för person- och sakskada och skada som vållas genom kränkning. Syftet med lagändringen är att tydliggöra föräldrarnas ansvar för sina barn.

Olycksfall och försäkringsfrågor

Alla barn och ungdomar upp till 20 år och folkbokförda i Markaryds kommun är **olycksfallsförsäkrade** dygnet runt. Detta gäller också elever i komvuxutbildning och heltidsundervisning.

Kommunens allmänna **ansvarsförsäkring** omfattar, förutom anställda, även barn och ungdomar. Denna träder in vid vårdslöshet eller försummelse. Om försäkringen ska träda in så ska kommunens anses vållande genom att personal inte haft tillräcklig tillsyn.

Vill du veta mer om kommunens försäkringar kan du gå in på kommunens hemsida www.markaryd.se under fliken "Skola/Barnomsorg/Olycksfallsförsäkring".

Tjänstereseförsäkring

Markaryds kommun har också tecknat **tjänstereseförsäkring** som gäller för elever och praktikanter samt samtliga anställda.

Försäkring vid privata arrangemang

Arrangerar föräldrar på fritid utflykter, studiebesök, resor eller läger för skolklasser så har kommunen inget ansvar och därmed täcker inte kommunens ansvarsförsäkring och skolreseförsäkring sådana aktiviteter. Olycksfallsförsäkringen gäller.

Vid kränkande behandling

Samtliga skolor har en plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla sin oro

Den som arbetar som vårdgivare i offentligt eller privat driven vård och i sitt yrke kommer i kontakt med barn eller unga ska genast anmäla till socialtjänsten om hen misstänker att ett barn eller ung person far illa eller riskerar att fara illa. Den som har anmälningsskyldighet kan inte vara anonym. Anmälan görs till socialtjänsten i den kommun där barnet bor.

Anmälningsskyldigheten är absolut och kan inte delegeras till någon annan. Man anmäler sin oro eller misstanke om att ett barn kan fara illa och behöver inte ha bevis för att det är så. En sådan misstanke kan gälla allt från vanvård och vuxnas oförmåga till att ett barn bevittnar eller blir utsatt för våld eller andra övergrepp.

Socialstyrelsen rekommenderar att den som är anmälningsskyldig gör anmälan skriftligt om inte situationen är akut. En akut anmälan per telefon bör senare kompletteras skriftligt.

I socialtjänstlagen finns också, utöver anmälningsskyldigheten för personal, en uppmaning till allmänheten att anmäla misstanke om att ett barn far illa till socialnämnden.

Blankett för riskbedömning och handlingsplan

Bilaga 1

Enhet	Datum:	
Riskbedömningen omfattar följande plats/platser:		Riskbedömningen genomförd av:

Resultat av riskbedömning			Handlingsplan			
Riskkällor och risker	Allvarlig risk	Anna n risk	Åtgärder	Ansvarig	Klart när?	Uppföljning/kontroll

Checklista för mindre aktiviteter utanför enheten Bilaga 2

- Mobil
- Namnlista
- Telefonlista till vårdnadshavares hem/arbete
- Förbandslåda
- Västar
- Meddela kollegor och skolexpedition vart man går
- Riskanalys

Begär eventuella tillstånd och information om individuella barns behov och begränsningar ex specialkost.

Checklista för aktiviteter utanför enheten

Bilaga 3

(att användas som ett stöd för personalens förberedelser)

Aktivitet:

Plats:

Tid: Från kl _____ till kl _____

Antal elever: _____ (namnlista bifogas)

Ansvarig (namn):

Medföljande personal (namn):

Andra medföljande vuxna (namn):

Speciell utrustning:

Särskilda regler:

Arbets-/uppgiftsfördelning:

Att tänka på speciellt:

Checklista:

- Behövliga tillstånd från föräldrar
- Mobiltelefon
- Förbandslåda
- Klasslista med telefonnummer
- Meddelande till hemmet
- Väderrapport
- Kontakt med räddningstjänsten (inför övernattnig)
- Kontakt med bevakningsföretaget (inför övernattnig)
- Annat _____

Begär eventuella tillstånd och information om individuella barns behov och begränsningar ex specialkost.

Alternativ om förutsättningarna ändras:

Checklistan upprättad den / av

Underskrift och namnförtydligande

Tagit del och godkänt den /

Underskrift av enhetschef/arbetslagsledare/annan arbetsledare

Tillstånd från förälder

Bilaga 4

1. Tillstånd till upphämtning/avlämning utefter färdväg

Undertecknad, _____, förälder till _____, lämnar härmed mitt tillstånd till att hen

hämtas den / kl vid/på _____

lämnas den / kl vid/på _____

Vid upphämtnings- och/eller avlämningsplatsen kommer föräldern/annan vuxen, nämligen _____ att vänta tillsammans med barnet resp. ta emot barnet vid avlämnandet.

Ingen vuxen kommer att vänta tillsammans med barnet eller ta emot det vid avlämnandet.

XX

2. Tillstånd till att enskilt och på egen hand färdas till aktivitet

Undertecknad, _____, förälder till _____
_____, lämnar härmed mitt tillstånd till att hen

enskilt och på egen hand med _____ (cykel, kollektivt trafikmedel, i bil tillsammans med kamrat) färdas direkt till och från aktivitetsplatsen.

Tillståndet gäller endast vid den aktuella utflykten/aktiviteten.

Tillståndet gäller vid varje utflykts-/aktivitetstillfälle under perioden _____.

XX

Jag är som förälder fullt medveten om att jag själv har det fulla ansvaret för mitt barn om jag tillåter det att på egen hand vänta resp. avlämnas på upphämtnings- och avlämningsplats eller låter det på egen hand färdas till och från utflykts-/aktivitetsplatsen.

..... den /

Underskrift och namnförtydligande

Försäkran vid användande av bil

Bilaga 5

vid utflykt eller motsvarande

Undertecknad personal/förälder kommer vid utfärd med elever, och utan någon form av ekonomisk ersättning att åta mig att vara fordonsförare och med ett fordon som inte tillhör Markaryds kommun (= privat bil eller förhyrt fordon) under nedan angiven tid.

Härmed försäkras undertecknad:

- att jag har giltigt körkort för nämnda fordon,
- att jag har tillräcklig körvana och trafikerfarenhet (minst 5 års regelbunden bilkörning)
- att jag är väl förtrogen med fordonet eller typen av fordon
- att fordonet är trafikförsäkrat,
- att vägtrafikskatt har betalats,
- att fordonet inte är belagt med körförbud,
- att fordonet är i trafiksäkert skick,
- att fordonet ska framföras i enlighet med vägtrafikförfattningarna samt att inget skadeståndsanspråk eller annan ersättning kommer att riktas mot Markaryds kommun om någon form av skada inträffar på fordonet, på mig själv eller annan person eller dennes egendom.

Fordonets registreringsnummer _____

Gäller endast vid utflykt/aktivitet den _____ och för färd-

vägen/färdvägarna _____

Gäller vid varje utflykts-/aktivitetstillfälle under perioden _____
oavsett färdväg/färdvägar

..... den /

Underskrift och namnförtydligande